Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница lv е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Swipe to change

**латвийски**

# Събиране на доказателства

Латвия

## 1 Тежест на доказване

Всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. Ищецът трябва да обоснове своите искания, а ответникът — своите възражения.

**1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?**

Доказателства се представят от страните по делото и от други заинтересовани лица. Ако дадена страна по делото или друго заинтересовано лица не може да представи определени доказателства и в тази връзка отправи мотивирано искане, съдът може да изиска представянето на съответните доказателства.

**1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?**

Ако съдът признава даден факт за общоизвестен, не е необходимо той да бъде доказван.

Не е необходими факти, установени с влязло в сила съдебно решение по един граждански спор, да бъдат доказвани отново по други граждански спорове между същите страни.

Влязлата в сила присъда по наказателно дело е задължителна за съда, който се произнася по дело за гражданскоправна отговорност на лицето, спрямо което е постановена присъдата, но само по отношение на въпроса дали е налице престъпно действие или бездействие, и на въпроса дали деянието е било извършено от въпросното лице.

Не е необходимо да бъдат доказвани факти, които се считат за установени от закона. Такива презумпции могат да бъдат оборени по реда на обикновеното производство.

Не е необходимо страна да доказва факти, които не се оспорват от другата страна в съответствие с процедурите, предвидени в Гражданския процесуален закон.

**1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?**

Съдът преценява доказателствата по свое усмотрение — въз основа на щателна, цялостна и обективна проверка на доказателствата, извършена от съда, и в съответствие със правен подход, основан на принципи на логиката, научни констатации и сведения, получени от ежедневния опит. В съдебното решение съдът трябва да посочи защо е дадено предимство на едно доказателство пред друго и защо определени факти са сметнати за доказани, а други — не. Нито едно доказателство не поражда предварително определени последици, които да са обвързващи за съда.

## 2 Събиране на доказателства

**2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?**

Според Гражданския процесуален закон страните носят отговорност за представяне на доказателства, като са предвидени обаче също така случаи, в които съдът може да изиска доказателства по своя инициатива (например когато става дума за интересите на дете). Ако съдът прецени, че не са представени доказателства в потвърждение на факта или фактите, на които се основават исканията или възраженията на страните, страните биват съответно уведомени и, ако е необходимо, съдът определя срок за представяне на доказателства.

**2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?**

Страните представят в съда писмени и веществени доказателства. Когато страните се позовават на устни доказателства, съдът кани посочените от страните свидетели да се явят на съдебното заседание, за да изслуша техните показания. Съдът прилага доказателствата към досието по делото.

**2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?**

Съдът допуска единствено доказателства, които са предвидени от закона и са относими към делото. Съдът може да откаже да приеме доказателства, които са представени по-късно от 14 дни преди съдебното заседание, освен ако съдията е определил различен срок за представяне на доказателства. По мотивирано искане на страна по спора или на друго заинтересовано лице могат да бъдат представяни доказателства в хода на разглеждането, ако това не бави произнасянето по делото или ако съдът е приел, че има основателни причини, поради които доказателствата не са били предоставени навреме, или ако доказателствата се отнасят до факти, установени в хода на производството.

Като доказателства не се допускат свидетелски показания, основани на информация от неизвестни източници или на информация, получена от други лица, освен ако въпросните лица са били разпитани.

**2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?**

Обяснения, представени от страните по спора и от заинтересовани трети лица, включващи информация за факти, на които се основават техните искания или възражения, ако са потвърдени с други доказателства, проверени и преценени на съдебно заседание;

показания на свидетели и вещи лица;

писмени доказателства, включващи документи или други текстове, в които информацията относно фактите, относими към делото, е записана с букви, цифри и други писмени символи или други технически средства, както и съответните носители на информация (аудио и видео касети, дискети и т.н.);

веществени доказателства,

доклади на вещи лица,

становища на вещи лица,

доклади на публични органи.

**2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?**
Няма съществена разлика: показанията и на вещи лица и на други свидетели представляват доказателства и писмените становища на вещи лица също са доказателства. Свидетелят или вещото лице трябва да се яви в съда, когато бъде призован/о от съда, да даде верни показания по отношение на обстоятелства, които са му известни (свидетели), или да даде обективно становище от свое собствено име по отношение на научни, технически, художествени или други факти, които е проучвало.
**2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?**
Нито едно доказателство не поражда предварително определени последици, които да са обвързващи за съда, но в своето съдебно решение съдът трябва да обясни защо е дадено предимство на едни доказателства пред други и защо дадени факти са приети като доказани, а други — не.
**2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?**
Да. Факти, които по закон могат да бъдат доказани само с определени доказателствени средства, не може да бъдат доказвани с никакви други доказателствени средства.
Съдът приема само предвидените от закона доказателствени средства.
**2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?**
Свидетел, който е бил призован в съда, няма право да откаже да даде показания, освен в предвидените от закона случаи.
**2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?**
Следните лица имат право да откажат да свидетелстват:
роднини по пряка линия и от първа и втора степен по съребрена линия, съпрузи, роднини по сватовство от първа степен и членове на семейството на страните,
настойници и попечители на страните и лица, които са под настойничеството или попечителството на страните,
лица, които участват в съдебен процес по друг въпрос срещу една от страните.
**2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?**
Свидетел, навършил 14-годишна възраст, който откаже да свидетелства по причини, които съдът счете за неоснователни, или който умишлено даде неверни показания, извършва престъпление по силата на Наказателния закон.
Ако свидетел без основателна причина не се яви, след като е бил призован от съда или съдия, съдът може да му/й наложи глоба в размер до 60 EUR или да разпореди принудителното довеждане на свидетеля в съда.
**2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?**
Свещениците не са задължени да дават показания по отношение на факти, които са им станали известни при изслушване на изповеди, както и лица, които — поради своята длъжност или професия — нямат право да разкриват определена информация, която им е доверена. Не са задължени да дават показания във връзка със съответната информация;
ненавършили пълнолетие лица не за задължени да свидетелстват по факти, които представляват доказателства срещу техните родители, баби и дядовци, братя или сестри,
лица, които, поради своите физически или умствени увреждания, не могат да правят реална преценка на обстоятелствата по делото, не са задължени да дават показания,
децата под седемгодишна възраст не са задължени да дават показания.
**2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?**
Лице, което е призовано като свидетел, трябва да се яви в съда и да даде верни показания относно всички факти, които са му/й известни. Свидетелят трябва да отговаря на въпросите, зададени от съда и от страните. Съдът може да разпита свидетеля по неговото местожителство, ако свидетелят не може да се яви на съдебното заседание поради заболяване, старост или увреждания или по друга основателна причина. Свидетелят може да бъде разпитан така също чрез видеоконферентна връзка със съда, в зависимост от местонахождението на свидетеля, или на място, което е оборудвано специално за такива цели.

## 3 Преценка на доказателствата

**3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?**
Страните по спора могат да оспорват истинността на писмени доказателства.
Писмени доказателства не могат да се оспорват от лице, което собственоръчно е подписало въпросното доказателство. Въпросното лице може да оспори доказателството, като предяви отделен иск, ако подписът му/й е положен с принуда, заплаха или измама. Страната може да подаде също така придружена с доказателства искова молба срещу предполагаемо фалшифициране на писмени доказателства. Ако съдът определи, че доказателството е било фалшифицирано, той го отхвърля и уведомява прокурора за фалшификацията. С оглед проверка по искова молба за предполагаемо фалшифициране на писмени доказателства, съдът може да разпореди изготвянето на доклад на вещо лице или да изиска други доказателства. Ако съдът констатира, че страната неоснователно е предявила иск във връзка с фалшифицирането на писмени доказателства, той може да наложи глоба.
Според Гражданския процесуален закон се изисква лице, което е призовано като свидетел, да се яви в съда и да даде верни показания по отношение на всички факти, които са му известни. Ако страна желае да докаже определени обстоятелства със свидетелски показания, въпросната страна трябва да посочи в доказателственото искане към съда за разпитване на свидетел кои важни аспекти на делото свидетелят би могъл да потвърди.
**3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?**
Сведенията на страните по спора и на трети страни, които включват информация за фактите, на които се основават техните искове или възражения, се допускат като доказателства, ако са потвърдени от други доказателства, проверени и преценени на съдебно заседание. Ако едната страна признае фактите, на които са основани исковете или възраженията на другата страна, съдът може да приеме въпросните факти за доказани, при условие че няма съмнения признаването да е направено в резултат на измама, насилие, заплаха или грешка или за да бъде укрита истината.

Последна актуализация: 18/12/2023
Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не

са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.